

efter de Bestemmelser i Forslaget, hvorefter Kapitelstaksten skal beregnes, fremkommer der en meget lav Kapitelstakst. Der er disse tre Grunde, som jeg tror, man maa lægge Mærke til, naar man vil bedømme, om 23 Gange eller 25 Gange er en passende Erstatning til Tiendeejeren. Jeg ser ikke rettere, end at 25 Gange er en passende Erstatning, særlig, naar man som her gaar til Tvangsafløsning.

Dernæst fremdrog det ærede Medlem, at han var, hvilket jo ogsaa fremgaar af Beretningen, en absolut Modstander af, at det, der indvindes ved en Konvertering, skal komme Tiendeyderne til gode paa den Maade, at de, der komme sidst med Afløsning af Tienderne, faa den største Fordel, idet nemlig det, der indvindes, skal anvendes til Ekstraafskrivning paa Obligationsbeholdningen. Jeg ser ikke rettere, end at det er en meget rimelig Fordring, der her stilles op. Hvis ikke det skulde lykkes at gennemføre dette, tror jeg da i alt Fald, at man maa være belavet paa at finde en anden Vej, hvorefter Tiendeyderne kunne blive stilledet mere lige, end ellers vil blive Tilfældet; thi de, der komme sidst med Afløsning af Tienderne, ville ikke alene komme til i de Aar, der gaa, indtil Afløsning finder Sted, at svare mere end de, der faa afløst først, men de ville ogsaa komme til at betale denne Afløsningssum saa mange Aar længere end de, der komme først, og det finder jeg ikke er ganske rigtigt. Jeg vilde derfor meget beklage, om denne Bestemmelse skulde gaa ud af Forslaget, og jeg vil henstille til det høje Ting at se paa den med saa milde Øjne, som det er muligt.

For øvrigt skal jeg ikke komme nærmere ind paa at omtale Forslaget. Jeg skal kun tilføje en Tak til de ærede Medlemmer, der have haft Ordet, og som jo ellers have udtalt sig ret velvilligt om Forslaget i dets Helhed.

Breinholt: Den højtærede Landbrugsminister søgte at kaste et formildende Skær over den Forurettelse, som den af mig omtalte Undtagelsesbestemmelse øver mod de smaa Tiendeejere, idet han udtalte, at man maatte gaa ud fra, at de havde købt deres Tiender meget billigere end andre og maaske havde købt dem for ikke saa lidt under det Beløb, de faa, — 18 Gange — og det vilde da være urimeligt at give dem mere end det, de havde givet; saaledes forstod jeg i alt Fald den højtærede Landbrugsministers Argumentation, Men nu er det efter alt, hvad der fore-

ligger for mig, langt fra, at disse smaa Tiendeejere have købt deres Tiender billigere end de store Tiendeejere. Jeg vilde kunne fremlægge for den højtærede Minister Tiendeskøder, der vise netop det modsatte, hvor der er købt til en Pris, som man nu i Tiden vilde finde ganske urimelig. Men det var intet Under, at Bønderne i sin Tid vilde købe de Tiender, der paa hvilede deres Ejendomme, til en ganske overordentlig høj Pris. — Jeg har Eksempler, hvor de endogsaa have givet omtrent $\frac{1}{3}$ af Gaardens Værdi for Konge- og Kirketienden, — thi den Gang leveredes Tienden in natura, ikke blot i Kærne, men i Kærven; derved skulde der tælles, og der blev talt. Før Tiendeyderen kørte sine Neg hjem, maatte han sende Bud til Tiendeejeren og faa dem talt, og naar Tællingen var foregaaet, maatte han, inden han kørte disse Neg hjem, levere den talte Tiendekarve til Tiendeejerens Lade. Det var en uhyre Byrde den Gang, en Byrde, der var lige saa stor som selve Leverancen. Derfor skyede man i mange Egne og navnlig i de Egne, hvor der, som paa Vestkysten, er en særdeles selvstændig Befolkning, ikke store Ofre. Men jeg behøver ikke en Gang at forelægge saadanne Beviser, som jeg naturligvis ikke kan fremkomme med i det Antal, at man vil finde, at de ere almengyldige, jeg kan blot ad logisk Vej let overbevise det høje Ting og den højtærede Minister om, at det maa forudsættes som en logisk Umulighed, at disse smaa Tiendeejere kunne have købt deres Tiender billigere end de store Tiendeejere. Naar nemlig en større Tiendeejer kom i Tanker om at ville sælge sin Tiende, var det jo en meget lettere og mindre indviklet Sag at sælge den til en anden, der havde Lyst til at være større Tiendeejer, end at sælge den til Beboerne. Ved Salg til disse maatte der en uhyre Udstyknings til, der skulde finde Masser af Handler og Masser af Forhandlinger Sted; hvorfor skulde han saa sælge Tienden billigere til Beboerne, naar det kunde afgøres med eet Salg og ved at handle med een Mand? Det er der ingen Grund til at tro, at nogen vilde inlade sig paa. Nej, de have i Virkeligheden gennemgaaende — og det er noget, man ikke kan komme bort fra — betalt deres Tiender dyrere, end hvor een Mand har købt et helt Sogns Tiender paa en Gang. Det ligger i Sagens Natur, og saaledes er det, og derfor kan, forekommer det mig, den Argumentation paa ingen mulig Maade godkendes. Men vil man bruge den, vilde det vistnok være